

CSÖRÖMPÖLVE A KÖVÖN

BÁNYAI JÁNOS

Olyasmit kellett tenni, amire más nem vállalkozott. Így valamivel könnyebb volt beállni a sorba. A sorban mindig arra kell fordulni, amerre mindenki néz. A sor zárka. Másra kellett vállalkozni.

— Ha egyáltalán vissza tudnék emlékezni valamire. Valami emlékem ha volna — tűnődött el szokásához híven a nagy darab, odvas fogú Kornél. A kávéscsészét százszor forgatta meg az ujjai között. A tányért is jól szemügyre vette, meg a hamutartót az asztalon.

— Ki nem állhatom, ha füstölnek mellettem. Kéményben fulladozó sonkának érzem magam. Már megint füstölsz! — mondta tettetett indulattal.

Aron ült vele szemben, szájtátva nézelődött, alig hallgatott Kornélra. Vörös bársonyig volt rajta, mostanában vette, még nem érezte magát otthon benne. Idegen volt és hideg a bársony hűvös, síkos érintése.

— Hülyére kikészítetted magad ezzel az inggel. Valaki úgyis legyilkol a napokban. Jó lenne, ha én volnék a tettes. Rám még holtan se mernél gyanakodni. Különben is, nem hallottál még a torreadorokról? Annyi van belőlük, ahány marhahúsevőre rámutathatsz. Hónuk alatt hordják a kardjukat, mint afféle vidéki költők a sorsukat. Ijesztgetik a lányokat. Vörösinges-specialitást, két személyre vacsoráznak.

Aron mélyet szívott a cigarettájából, és hogy megbosszulja magát, Kornél arcába fújta a füstöt. Kornél odvas fogai közül sziszegett.

— Fene abba a hülye füstölődbe — morgott, és odébb húzta a székét.

Nyári, forró délután ült az asztalok alatt, a fogasról részeg legyek lógtak. A szédülés legveszélyesebb percében a csillárok, a székek, az asztalok, az üvegholmi, a kirakat. A kisülés perce. Semmi moraj, a vendégek hűsítővel mossák száraz torkukat. Néha valaki befordul fagyaltért. De mintha megérezné a szédülés veszélyét, alig fizet, máris rohan kifelé. Izzdatságcseppek a plafonon. Bombázzák a márvány asztallapokat. A füst szemérmetlenül terül szét. Az utcán semmi sem mozdul, alig van járókelő, autó egy se, a szemközti üvegáruházból éles, fülsértő csikorgás hallatszik ki, nőnek a csillárok, a kristályok, a papírvékony poharak.

Kornél csak tűnődött tovább, Aron ujjai között tövig égett a cigaretta.

— Te, te mindenre kapható — kiáltott fel váratlanul Kornél, és még át is hajolt az asztalon, Aron egyenesen a szájába nézett —, mondd,

mondd gyorsan, vannak neked emlékeid? Gondolom, valami egészen komoly. Olyan, amire büszke lehetnél, amivel eldicsekedhetnél... Nem olyan maflaság, amivel mostanában mindenkinek tele van a feje, ivás, szeretkezés, autólopás, háromnapos csavargás, meg hasonló fecsegészagú szellemesség. — Elhallgatott, és mintha semmire sem gondolna, mélyen és hosszan nézett Áron szemébe. Csak úgy lehet hosszan és változatlanul nézni valakit, ha éppenséggel semmi se jár az ember eszében.

— Van, fene van neked emléked — legyintett és visszadült a székére. — Honnan szedted volna. Hacsak nem valami agyforraló érzékenység. Mert emócióval megáldott az úr, mondhatom, az meglátszik rajtad, meg a csapott válladon is. Az ingekbe is teszel váltómést?

Nevetni kezdett, de ahogy látta, Áron nem figyel rá, egyszerre abbahagyta. Újra a csészét bámulta. Aztán felkiáltott:

— Mi? Hogy neked emlékeid? Hiszen minden, ami történt veled, az csak morzsa az én asztalomról. Ezt igazán elismerhetnéd nekem. Mindent én mutattam meg neked, mert olyan szájatató pofád van. Mire vagy te egyáltalán alkalmas?

Hirtelen lárma támadt. Nagyobb csoport jött be. Lányok meg fiúk. Azok nevettek valamin.

Áron erre figyelt fel, és akkor meglátta Annát. Most jutott eszébe, hogy egész délután hallgatott, és nemcsak hogy hallgatott, nem is élt. Lélegzett, meg nézelődött, meg füstölt, meg szomorkodott, meg minden, de egyáltalán nem élt. Egyszerűen kiesett belőle ez a néhány óra. Még dél se volt, amikor belefutott Kornélba, és azóta néhány óra eltelt már.

Fészkelődni kezdett a széken. Igyekezett mind mélyebbre süllyedni, de nem rejthette el a piros bársonyínget. Hirtelen szégyellte el magát. Váratlanul, és nem is az ing miatt, de arra gondolni most megoldás volt.

A lány nyúlánk alakjával a helység mennyezetét tartó oszlopnak dült. Folyt róla az izzadtság. Sápadt volt, és amíg a többiek egykedvűen nevetgéltek, ő igyekezett eltüntetni a sápadtságot meg az izzadtság-cseppeket. Blúza alatt két fekete hegy, tengersizemmel.

Akkor hátat fordított Áronnak.

Áron megsejtett valamit, mert kezdett bátrabban mozogni az asztal mellett. Nem is biztos, hogy meglátta a lány. És különben is. Legyintett. De hirtelen eltűnt ez a jó érzés, a mitbánomén, mert Kornél újra megszólalt.

— Mert, kisfiam, emlékek nélkül nem lehet élni. Az emlékek megszerzéséért meg valamit tenni kell. Mindaz semmit sem ér, amit eddig láttam tőled. Egy mondatra se elég. Csak egy féllélegzett. Ezt te is tudhatod. Elég szegényes volt a morzsaahulladék, amit felfaltál. Na, de ne szomorkodj, mindegy, majd csak lesz valahogy. Hanem ezt a piros ínget levehetnéd. Jobb volna azt a kiaszott, hamuszín bőrödöt nézni, mint ezt a hülye ínget. Attól legalább megundorodik az ember.

Áron, ahogy lassan felgyűltek körülötte a szavak, újra felbátorodott, és megfélekedezett arról, hogy Kornél már vagy két órája dumál a fülebe. Fogalma sem volt, hogy miért korholja. Akkor kezdődött, amikor találkoztak, szokás szerint tizenegy és tizenkettő között a rakparton, mert Kornél ott lakott a vámházzal szemben, harmadik emelet, balra

végig az erkélyen, 19-es számú lakás, háromszor csöngess. Valóban akkor kezdődött. Áron akkor érezte meg, hogy elsüllyedt. A lányra gondolt. Akkor már néhány órája.

Azt is tudta, hogy az este, amikor lefeküdt, rágondolt a lányra, és már majdnem addig merészkedett, hogy imádkozni kezdett érte, és azóta sem tud megfélemleni róla. Semmivel kapcsolatban nem gondolhatott a lányra, csak úgy egyszerűen az eszébe jutott, és azóta, tegnap este kilenc óta, most közel három óra van, tehát már tizenhét órája semmi másra nem gondol, mint a lányra. Mi a fenének vette valóban ezt a vörös inget? Talán le kellene számítani az alvás idejét, de az égvilágon senki sem tudhatja, hogy mire gondol valaki az álmában. Ennyi előnye mindenkinek van. Biztosan. Ezt nem is lehet elvitatni. Az álmok miatt nem szoktak senkit felelősségre vonni, legfeljebb kilételekelezni. Az inget különben, ha már megvette, elsüllyeszthette volna a szekrénybe legalább egy vagy két hónapra, és akkor, idő múltán, megláthatta volna, hogy van-e értelme viselni, vagy nincs. Három óra kilenc perc. Hogy mondják ezt franciául? Az se igaz, hogy nem a lány miatt vette fel. Keskeny válla van, amolyan csapott háromszögféle, és az új ingben még benne van a gyári keményítő, valamilyenre kiszélesítette hát a vállát. De ha a lányra gondolva vette fel az inget, akkor most mit vesződik vele?

A lány közben elindult az oszloptól, a kijárat felé ment, Áron ösztönösen felemelkedett, de amikor észrevette, hogy ezzel elárulhatja magát Kornél előtt, zavartan visszaült. A lány különben se ment ki, csak megállt az ajtóban, és ott legezgette magát.

Már napok óta elviselhetetlen a hőség. Tömegesen járnak a folyóra, de Áron még egyszer sem volt kint, mert amióta Kornél elmesélte neki, hogy nem is tud úszni, meg utálja a homokot, a vizet is, a napot is, meg mindent, ami úgy általában közönséges, megcsömörlött a sok beszédétől, a sok mindenféle nyavalygástól, és igyekezett ott lenni, ahol kevesebben vannak, ahol nem kell tülekedni és ahol csönd van néha, ahol aludni is lehet. Persze, semmi értelme sem volt ennek a csömörnek, de úgy tört rá, hogy nem szabadulhatott tőle. Ráfeküdt a mellére, és szívni kezdte a véréét. Meg a keskeny válla. Kornél mellett úgy néz ki, mint egy kopaszra száradt tuskó, vagy valami más, de mindenesetre úgy, mint akiben nincs vér, mint aki ki tudja mióta halott már, és csak járkál, csak jön, megy, szalad, lélegzik, de mindez semmivel sem több, mint egyszerűen, a legegyszerűbb módon nem lenni. Mint az elmúlt három órában. Ha Annára gondol, akkor sem tesz mást, mint egyszerűen nincs, hiszen messze, nagyon messze van tőle a lány.

Kornél kutatva nézett szét a helyiségben, furcsa volt, hogy Áron arcán annyi minden ismeretlen jelent meg az utolsó néhány percben, de semmit sem fedezett fel. Meglátta ugyan a lányt ott az ajtóban, de ügyet sem vetett rá. Ő szakember volt. Az ilyen vézna, hosszú testek mind csontosak, kékre szurkálják az embert.

— Fészkelődsz? — kérdezte, mert őt nagyon zavarja mindig, ha nem tudja, miről van szó. — Hát csak fészkelődj szépen. Talán kisütsz valamit. Valami jót. A fejedet úgyse használod semmire. Na, jó, nem kell azért szívre venni az egész ügyet. Nem kell mellre szívni. Semmi értelme valóban. — Maga sem tudta mit dumál, de olyan meleg volt,

olyan gyöngyöző, mocskos délutáni keserűség ülte meg egyszerre, hogy beszélni kellett, akármit és akármiről. — Kérjünk egy üveg ásványvizet? Vagy valami jó limonádét? — Áron nem válaszolt, és nem kért semmit.

Két hete nem ittak alkoholt.

— Tudod, hogy ilyen hőségben forró teát is szoktak inni? Valami túlcivilizált fehérbőrű kékfejek.

Áron csak ült, és elnézett felette. A lányra gondolt. Olyan volt ez, mintha temetkezne. Különféle töménységű és tartalmú rétegeket húzott magára. Valami ködös félhomályt. Valami nedves szivacsot. Valami kemény kőréteget. Valami keserű mandulaízt. Valami mézszínű leplet. Kezdte jól érezni magát a függöny mögött.

Hasogatást érzett a hátában. A sok üldögéléstől. Mióta tart?

A lány mégis kiment. Úgy történt, mint valamelyik nap. Ment a kirakatok között, és akkor meglátott egy másik lányt: kockás — kék és piros —, bőre szabott ruha volt rajta, szépen követni kezdte, mert az első, ami eszébe jutott, az volt, hogy rokonszenves, de aztán pillanatok múlva elvesztette, még látta maga előtt, kicsit imbolygó, mindenesetre csámpás kislány-járását, még látta a lábikra rezgését, de akkor már nem volt ott a lány. Talán nem is volt egyáltalán. Talán csak megjelent előtte a lidérc. Talán csak álom. Mindenesetre könnyen belehalhatott volna ebbe is. Áron általában könnyen haldoklott. De amikor azt látta leírva, *halál*, akkor mindig szörnyen fellázadt. Csalánkiütéseket kapott.

De most biztos volt benne, hogy Anna itt járt.

Ugyanaz az Anna, akire tegnap este lefekvéskor gondolt.

Meg egész nap.

Ugyanaz a lány.

Ha jobban megnézné, az oszlopon még felfedezhetné izzadt teste nyomát.

Talán csak egy pillanatra ment ki, cigarettát venni — honnan tudhatná, hogy cigarettázik vagy sem a lány? — vagy újságot (de talán írástudatlan?), vagy hajcsatért ment a trafikba, vagy valami színes papírszeletért. Talán azt a szörnyű papírzsebkendőt ment ki venni, aminek az érintésére Áron mindig elzsibbadt, és amit mostanában mindenki a homlokára ragaszt, és miután megtelt sós váladékkal, a kőre dob.

Talán csak ennyi.

De nem jött vissza a lány, Kornél meg mondta, egyre csak mondta, mert most már igazán furcsán érezte magát, egyszerre valami szakadék fölött, egyszerre nem volt már annyira magabiztos, és a megnyugvást feltételező emlékek is mind szépen visszahúzódtak, mögöttük úr maradt, és hogy ebbe ne zuhanjon le, Kornél beszélt, csak mondta idegesen és szaggatottan, néha elnyújtva a szavakat, teljesen értelmetlenül, egy egész kis értekezést tartott a hangyákról, meg a citromról, meg mindenről, amiről a nagyon okos tudósok nem beszélnek és általában senki sem beszél. Egyszerűen nem is mert arra gondolni, hogy mi ütött belé, amiért a múlttal, az emlékekkel, az emócióval meg hasonló hülye dolgokkal kezdte. És különben is ki tudja hányszor mondja már, hogy hülye.

Meditál. Kornél medítál.

Ez a szó Áronnak jutott az eszébe. És nagyon meg volt vele elégedve. Az égvilágon semmit sem fejezett ki vele. És általában akkor volt elégedett, amikor semmit sem fejezett ki, mert ahelyett, hogy világmegváltó nagy okosságokat dumálna, a legegyszerűbb módon megbotránkoztatott bárkit, mert semmit, semmit sem mondott. Ha egyszer a legtöbb dolgot már elmondták. Mi maradna még neki hátra, mint hogy halandzsáljon. De szépen, formásan.

Kornél is kezdett mind nagyobb szüneteket tartani. Az égvilágon semmi sem jutott neki az eszébe, amit emléknek nevezhetett volna. Ha valami felötlött, amire büszke lehetett volna, gyorsan le kellett tenni róla, mert hamar felfedezte, hogy nem vele történt a dolog, hanem a moziban látta, vagy álmolta, vagy éppen valaki mesélte. Könyveket nem olvasott — Áron mesélte el neki mindig a divatos könyvek tartalmát —, így könyvélményei sem voltak, pedig azokat lehet a legkönnyebben felvenni.

— Te, fiacskám — mondta Kornél —, nem gondolod, hogy ideje volna már indulni? Felmehetnénk a hegyre. Éppen most indul a busz. Megnézhetnénk a Kövért. Lerónánk neki hódolatunkat a múltkori jótettért. Jótett helyébe rosszat várj. Emlékszel, ezt mondta, amikor útnak indított bennünket. Hát tegyünk vele jót.

Áron csak akkor figyelt fel Kornélra, amikor a kérdés azt juttatta az eszébe, hogy a lány még mindig nem jött vissza és ha elmennek, talán nem is láthatja már ma, talán nem is ebből a városból való, és hova utazhatna utána?

Anna.

Honnan tudja a nevét? Csak egyszerűen a nyomósított mássalhangzó miatt jutott az eszébe, mert valami olyan nevet kellett találni, ami kifejezi *azt*. Igen, éppen *azt* a pillanatot. *Azt* a zuhanást. *Azt* a fulladást.

Tegnap délelőtt látta először a parkban. A fák között tűnt fel, ott, ahol elkanyarodik az út a folyó felé, éppen azon a helyen, ahol Kornéllal együtt kikészítettek egy ismeretlen kis alakot fényes nappal, mert a szemük láttára vert pofon egy ronda, szőke lányt. A lány annyira csúnya volt, hogy nem állhatták ki, hogy ne verjék kékre a kis alakot.

Éppen azon a helyen állt a lány, Anna, tegnap délelőtt kilenckor.

Mozdulatlanul és feszesen állt, tartása olyan szigorú volt, mint egy ezeréves szoboré. Mintha csak torzó lett volna.

Áron éppen a könyvtárba igyekezett — tizenegyig mindig bent ül a nyáron üres, nagy olvasóteremben, egyszerűen csak olvas naponta néhány órát. Kornél ezt a legörültebb időpazarlásnak tartja, és Áron is hajlik rá, hogy beismerje. Különösen azért, mert egyikőjük sem tartja testhezállónak a célokat. Olvasni meg általában valami titkolt céllal szokás. Afféle üres haszonlesésből. Áron elhiszi magáról, hogy valami célja van az olvasással, sőt néha meg is tudja fogalmazni ezt a célt, de amikor Kornél a maga sokkal szebb céljairól beszél, arról, hogy nincsenek is céljai, mindig elszégyelli magát. S ez a szégyenkezés jó nagy gátakat állít elé minden reggel, amikor a könyvtárba indul.

Tegnap reggel kilenckor azért rettenetesen ideges volt, mert másfél órát késett, mindig fél nyolckor szokott bemenni a könyvtárba.

Akárhogy is szabadkozott, mindig bement.

De amikor meglátta a lányt, egyenesen a gondviselés ajándékának látta, hogy nem indult el korábban. Még most is biztos benne, hogy abban a pillanatban megfeledezett az utóbbi hónapok összes olvasmányáról. Egyszerűen sajtást érzett a gerincében, majdnem felordított.

Nem mert odamenni a lányhoz. Elfordult, és úgy látszik sokáig nézett másfelé, mert közben a lány eltűnt. Mint mindig, most is.

Napozott talán egy pillanatig.

Aron arra a gyönyörű festményre gondolt, amin egy kitűnő női test meztelenül a reggeli napfénybe nyújtózással ébred ki az éjszakai álom mélységéből.

— Na — szolt most már követelőzve Kornél —, megyünk, uram? Éppen jót tenne egy hosszas séta a hegyen. Talán még rá is akadhatunk valami jó kis élményre. Mindenesetre a Kövér biztos megőrül nekünk. Halandzsázunk vele egy kicsit. Megiszunk néhány pohárral. Nem többet. A múltkor is azt mondta a Kövér, hogy vigyázni fog ránk. A lokál jó híre miatt. Mintha nem tudná mindenki, hogy nem szűzeknek találták ki. Négykor megy a busz. Éppen végső ideje, hogy induljunk. Két kávé? Hát nem sok ennyi dumára. Azért szólhattál volna legalább egy szót. Egyetlen egy kis, mocskos szót. Indulás! — döntötte el végül is Kornél nagy zajjal, még mielőtt Áron valamit is mondott volna. A túl hangos szóra mindenki feléjük nézett, és ezért valóban menekülni kellett már.

Valami olyasmit kell tenni, amire más nem vállalkozik, gondolta Áron, amikor kijutottak az utcára. A pillantások vészesen követték őket. Így tévedni is lehet, tette még hozzá, meg elrontani, meg elpiszkolni.

De ez mégis *valami*.

2.

Áront egész úton a veszteség érzése fojtogatta, meg az, hogy végső ideje volna mondani valamit; de bármit mondana, minden elárulná, és minden furán hangzana. Keserűséget érzett magában, olyanféle nyomást, ami alól nem lehet kiszabadulni, csak mind mélyebbre jutni, mind veszélyesebb vidékre, oda, ahol a sülyedés vággyá érik és nagy, pokoli-kemény gyümölcseivel verni kezdi a halántékot. Anna volt a sülyedés célja, de ezt így nem lehetett kimondani, nem lehetett elárulni. Különben is mi köze lehet egy lánynak ahhoz, hogy valaki rágondol? Különösen egy olyan lánynak, akivel Áron még nem is váltott szót. És nem is biztos, hogy szót értene. Kornél meg csak elbagatellizálná, elhülyéskedné az egész ügyet, és akkor semmi sem maradna belőle. Lemorzsolódna, és a csutka, ami visszamarad, másra nem is jó, csak hogy tűzre vessék.

Sokáig hitte Áron, hogy mindenképpen meg kell szabadulni az ilyenféle maflaságoktól, de most az egyszer kedves volt neki és fontos is talán a tehetetlensége, az, hogy nem maradt alul és nem győzött, csak egyszerűen minden egységben tovább tart, és ebből az állapotból nem könnyű kikecmeregni. Jó lenne elironizálni az egész ügyet, a legkomo-lyabb ügyekhez vág mindig legjobban az irónia. De ahhoz beszélni kellene, és nem lehet, semmiképpen sem lehet megszólalni.

Az autóbusz, ahogy nagy robajjal nekieredt a hegynek, hirtelen nyögni, fuldokolni kezdett, mind nehezebben gyúrte maga mögé az emelkedőt meg a rázós utat.

Aron megnyugvásra talált az autóbusz fuldoklásában, mintha a maga szívverését és tudómozgását, életfunkcióinak ritmusát kölcsönözte volna ki, mint afféle könyvet a könyvtárból, az autóbusznak.

Bent alig voltak néhányan, és így nyugodtan lehetett volna beszélni.

Különbén is mindenki előre ült, ők meg hátrahúzódtak szokás szerint egymás mellé, közvetlenül a kerék elé, de még ez a meghittség sem tudta szóra bírni Áront.

Kornél egyelőre nem szívtá mellre Áron hallgatását, bár furcsállta nagyon, mert jól tudta, hogy az emberek csak úgy érthetik meg igazán egymást, ha közös nyelven beszélnek, de ez a ronda bölcsesség nem azt váltotta ki belőle, hogy hirtelen lerohanja, elgáncsolja Áron hallgatását, inkább azt, hogy minden személyes véleménye ellenére is igazat adjon neki. Végeredményben mindig oda jutottak, hogy Kornél igazat adott Áronnak. Egyszerűen így tartották rendjén a dolgot.

— Tudod, hogy gyerekkoromba itt őzeket kergettem? — szólalt meg Kornél, Ákos meg csak megnézte a fákat, látta, ahogy az ablakon túl az autóbusz ritmusával együtt hullámszik az egész erdő, néha madarak szállnak fel, ritkábban ismeretlen sikoly hangzik fel, talán nyúl robban ki a bokorból, de az őzekkel kapcsolatban semmi sem jutott az eszébe, pedig annyira akart válaszolni Kornélnak.

— A nővéremmel kergettük az őzeket — próbálgatta Kornél —, tudod, meséltem, azzal, aki aztán elrondult, vagy túl okos lett, vagy mi történt vele. Az, akiről az a pacák azt a rozoga elbeszélést írta, hogy *Sára meg a legények*. Azt mondtad te is, hogy egy percre szerelmes voltál Sárába.

Ügy volt. Csak gyorsan elhordtam magam. Gyorsan befellegzett, gondolta Áron, de bármennyire is megfeszítette magát, nem tudta kimondani. Ugyanaz a lány volt. Hogyhogy ugyanaz? A fene tudja. Valami közöset tudok mindig találni. Hát erről lehetne csevegni. Ez megnyugtatóná Kornélt, az érdeklődésének is, a képzeletének is, a gondolatvilágának is jól jönne. Nagyon jól jönne neki.

Annyira közel járt a beszédhez, hogy majdnem belezuhant. Érezte, hogy úgy merülne el a beszédben, mint ritka nyaralásokon, amikor először bukik a tenger alá. Majdnem a bőrén érezte a beszéd hús érintését, a homlokán meg a szerepet, ami a beszéddel jár. Jó, szép kerek dumát kellene levágni Kornélnak, azzal aztán minden a helyére bil lenne, minden rendbe jönne, de nem lehet.

A legegyszerűbb módon nem lehet.

Nem lehet.

És ezen nincs mit változtatni.

Arra gondolt, hogy nem szereti azokat a regényeket, amelyekben nincsenek párbeszéddek. Afféle nagy rétre emlékeztetik, amit csak egy színű, sokszor gazdag fű borít, de nem terem meg rajta virág. Nincsenek sárga, piros meg kék tiszta színei. Minden egysíkú, és ha végigfű rajta a hajnali szél, csak hullámszik, nem szólal meg.

— Tudod, hogy szerettem Sárát? — mondta Kornél. — Nagyon is szerettem. Még azután is. Jól éreztem magam mellette, mert annyi mindent tudott. Meglátogathatnánk. Most már nincs egyedül.

Aron csak nézett maga elé, és egészen zavarodottnak érezte magát. Az autóbusz tovább nyögött. Akkor fordult egyet, és feltáruult előttük a folyó, meg a város, nagy fehér gyufásdoboz-építményeivel.

— Odanézz! — kiáltott fel Kornél.

De Aron ebben a pillanatban elfordította a fejét: úgy tűnt neki a város képe, a látkép, talán megnyugtatja, de Kornél lelkesedése újra visszavetette az előbbi állapotba.

Mind kisebbre zsugorodott. Érezte a szikkadás, a kiszáradás, a leromlás hatását.

Haldoklott újra.

És ha kimondana egyetlen szót is, újra megnőne a teste, újra a régi volna, nem lennének ilyen nyavalyás bajai, ilyen ügyetlen siránkozásai.

A féregre gondolt. Amivé annyiszor átváltozott már, de most nem tudná elviselni ezt a metamorfózist — micsoda szó! —, mert az ilyesmire legjobb, ha csak olyankor kerül sor, amikor egyedül van az ember, különben butaság az egész, nagy széltolás, semmi más. Ha most szembenéznék Kornéllal és legalább azt mondanám neki, hogy rosszul érzem magam, vagy azt, hogy hagyjon békében, vagy olyasmit, hogy berekedtem — hazudnék persze —, de valamit azért mondtam volna, és ezzel minden rendbe jönne, és mi más célom lehet egyáltalán, mint hogy minden szépen, egyszerűen rendbe jöjjön. Ez így igaz. Különösen Kornéllal szemben. Vagy ha legalább annyit tehetnék, hogy a halántékomra szorítom az öklöm, de ez csupa badarság volna, póz, olyan nagyzóló kítőrés, pszichés marhaság. De mennyi választ még el a beszédőtől? Hol van egyáltalán a hegy csúcsa? Amire fel kellene jutni, és akkor minden rendben volna, akkor nem lennének ilyen marha gátlásaim. Kiállnék a szélbe egyszerűen, és hagynám, hogy fújja a hajam, hogy hűtse a testem, hogy birizgáljon, csiklandozzon. Mint a szó. De a szó most olyan idegen. Egyszerűen nincs hova tegyem le. Nincs. Ez végeredmény. Ha Kornél elérzékenyedik, akkor biztos valaminek történni kell, mert akkor már nem lehet kilábolni. Mereven nézett maga elé. Megkísérelte megszámolni, hányan vannak az autóbuszban, de elfelejtette a számokat, azután azt akarta megmérni, hogy milyenek a méretei az ülések hátára húzott, igen elpiszkolt fehér fityuláknak, majd egy légy szállt el előtte, és most elmondhatná azt, hogy mennyire zavarba hozták egyszer, amikor megkérdezték tőle, hogy ha egy légy a vonatban... de nem tudta még így sem végiggondolni, ha beszélni kezdett volna, akkor meg végképp összezavarta volna az egész históriát, és sehova sem köthetett volna ki. A selyemhernyókra gondolt, amiket annyira szeretett valamikor, de most megrémült a gubótól, amivé váltak a szép, kövér kis hernyók. Meg az olyan gubóktól, amikben elpukkadtt a lárva — lehet, hogy nem is ez történt velük —, és kifojtt, átütött a selymes kis csörgettyűn az a barnás, csúnya folyadék. Rémülettel dobálta szét maga körül a hernyókat. Ha mondhatnék valamit... Ha megszólalhatnék. De csökönys volt benne valami, mindennél önféjbb. Fojtogatta önmagát.

— Sára lenyomott már vagy három évet — mondta végül is Kornél —, már ideje volna meglátogatni. Azt mondják, akit megpróbált megölni, már kijött a kórházból. Pedig azért ítélték el olyan súlyosan Sárát, mert menthetetlennek látszott az áldozat. Azt hitték megmarad, de sohasem tér magához.

Aron most már semmire sem gondolt. Egyszerűen csak azt tudta, hogy végérvényesen kifulladt és meghalt, és most már semmisen mentheti meg.

— Tudod, hogy szerettem volna az áldozat bőrében lenni? Jobban éreztem volna magam, mint így. Kellott volna, hogy valami közöm legyen az ügyhöz.

Idegesen beszélt, bár valami nyugalomfélét erőltetett magára. Most már közel jártak ahhoz a pillanathoz, amikor valami könnyen kirobban. A feszültség teljes volt.

Aron leszámolásnak hitte az ügyet.

Kornél ugratásnak.

És nem volt rá mód, hogy meggyőzzék egymást az ellenkezőjéről.

Kornél beszélt, Aron hallgatott, és most már semmit sem gondolt. Elege volt.

Az autóbusz törte a követ. A fák úsztak. A madarak ijedten csapkodtak a szárnyukkal.

Egy nagy fekete sas emelkedett ki az erdőből. Árnyat vetett a völgyre, ahova Kornél leláthatott.

Kornél szédült.

— Nyisd már ki a pofádat! — kiáltotta. Az elöl ülők hátranéztek. Aron feszesen ült.

— Összehordok itt neked mindent, olyasmit, amihez semmi közöd, te meg csak csinálsz a magadét, leköpsz a hallgatásoddal, meg minden, hát délelőtt óta egy szóra sem vagyok érdemes neked, elvárod, hogy körüludvaroljalak, mint egy bűdös szajhát, vagy azt akarod, hogy könyörögjek, vagy mit?

És csak folyt belőle a szó. Alárendeltjének tekintette mindig Aront, és most mintha legyőzte volna egyszer, de nagyon végérvényesen, és ez dühítette a legjobban, hallgatásában valami kemény erőt érzett, valamit, ami ellen hiába minden próbálkozás, és mégse lehet mást tenni, mint kiabálni, ordítani, hátha megszólal, hátha kilyukad már ez a kemény tartály . . .

— Mocskos szajha vagy — ordította —, ömlenkek neked egész úton, te meg csigát játszol itt nekem, és nem engeded, hogy kicsalógassalak. Vagy énekeljem neked, hogy Csiga-biga, gyere ki, vagy mi a francot akarsz?

És tele szájjal ordítani kezdte:

Csiga-biga gyere ki

Ég a házad ideki!

De erre már mozgolódás támadt az autóbuszban, az elöl ülők néhányan részeget sejtve, megvetőleg néztek hátra, mások nem tudva eligazodni, tanácstalanul nézték Aront és Kornélt, de mindannyian megvetették őket.

A megvetés meg perzselte Aront.

Mert valójában neki szólt.

S igaza volt.

Kornél már ötödszörré ordította tele az autóbuszt. Odvas fogai szétgurultak.

Mindent benyálazott.

Aron utálattal nézett körül.

S ez a mozdulat valamennyire megnyugtatta Kornélt, elhallgatott, de ez a hallgatás nem jelentette azt, hogy le is mondott a harcról. Valami folytatáson törte az eszét.

Az autóbusz lassított. Hirtelen megállt. Még nem voltak az állomáson. Talán még három kilométer is hiányzott, hogy beérjenek. A sofőr szitkozódva ugrott ki az ajtón.

— Na majd megmutatom én neked — sziszegte Kornél.

Felállt, megfogta Aron karját, és vonszolta maga után az ajtó felé. Aron engedelmeskedett. Sőt megnyugtatta, hogy Kornél olyan erősen fogja a karját.

— Majd megmutatom én neked!

— Na gyere!

Kint voltak az úton. Elindultak az autóbusz mögött. Azután valami meredeken ereszkedtek lefelé. Száraz gallyak ropogtak a lábuk alatt. Az avar is itt volt.

Aron nem volt zavarban, amikor megálltak egy tisztáson és látta, ahogy Kornél veszi le magáról az inget és barna, erős teste csillogni kezd a fű visszfényében. Majdnem elnevette magát, de akkor megértette, hogy mire készül Kornél, és maga is minden gondolkodás nélkül gombolta le magáról a vörös inget és dobta maga mögé egy bokorra.

Jókora tisztás volt előttük.

Szelek járták át a fák között. Meg a csend emelkedett szépen, ködösen a koronák felé.

Aron most legszívesebben apró kis gyíkokat meg hangyákat keresett volna a fűben, talán madárfészekért mászott volna a fára, vagy finom kis öznyomokat követett volna, de nem zavarta egyáltalán, hogy nincs most idő ilyen kisgyerekes ámulgatásokra, így aztán mosolygott, meg nézhette Kornélt, ahogy mozgatja az izmait.

— Na, megszólalsz végre? — kérdezte Kornél békülékenyen és szokatlanul halkán.

Aron elfordult.

— Még egyszer kérdezlek!

Ez már gyerekes, gondolta Aron. Nincs mire várni. Egy-két törött csont mindig jót tesz. Az ember rokkantan mindig többet hisz el magáról. Ezt a bölcsességet is elmondhatná Kornélnak. Megpukkadnának.

Szembeálltak egymással.

Szabályos pózban.

Az első ütés váratlanul ért Kornélt. Mire feleszmélt, bal szemében ott sajgott a második is, és ekkor telibe találta Aron horpadt mellét, az alig tántorodott meg, máris újra ütni készült, de nem érte el Kornélt, visszakapta az ügyetlenségét, és elvágódott. Mire Kornél belerúghatott volna, felugrott, és nagyot ütött. Csak azt érezte, hogy a keze valami puhát talált. Kornél meggörnyedt, de a fájdalomla kisebb volt a meglepetésnél. Ütött. S ütést kapott.

Fújtattak, mint valami rossz kovácsműhelyben.

A fű felborult.

A fákon a kéreg kigyulladt.

Aron mély fájdalmat érzett a szíve táján, de szívós ellenfélnek bizonyult.

Bátrabb is volt.

Kornél viszont erősebb. Így egyenlő ellenfelek küzdöttek.

Aron hirtelen arra gondolt, hogy azt tanulták, csak az egyenlő ellenfelek harcából bontakozhat ki igazi drámai konfliktus, de mire elröhögte volna magát, ütés érte és elterült a földön, ott kezdett hát el nevetni. Ez azonban nem akadályozta, hogy megkísérelje viszonzni az ütet.

A tisztás benépesedett lángoló lepkékkel. Parázssá vált verebekkel. Fájdalmas lihegéssel.

Aron ekkor már várta a következő ütet, csak azért állt fel, hogy megkapja a következőt, meg sem kísérelte, hogy viszonzza, csak egyszer talált még Kornél szeme közé, amitől annak vérezni kezdett az orra, és akkor már biztos volt (Aron), hogy még csak néhány ütés, és végérvényesen elterül.

De csak felállt.

És még egyszer.

És utoljára.

Patetikusan zuhant aztán a hangyái, a gyíkjai, a lepkéi, a füvei, a virágai közé.

Néhány pillanat múlva szívből röhögni kezdett. És meghallotta a hangját. Állati mód ordított. Egyáltalán nem érzett fájdalmat.

Csönd volt. Később.

3.

És mentek egymás mellett, fáradt harcosok az úton. Ingjüket húzták maguk után a porban. A vörös ingre rétegesen tapadt a por. Aron továbbra is csak hallgatott, de most már megfizette a hallgatás árát, és ettől magabiztos lett. Még teljesebb a hallgatás értelmetlensége. Az út mentén görcsös fák. Levelüket gyűröttre szíttá a nap. A lombok rongyosak. A hőség meg csak úszott előttük. Csipkés ködét kacéran emelgette. Olyan volt a késő délután, mint valami bevégzett kirándulás, olyan zajtalan, olyan üres, olyan meddő. Legyek rajába ütköztek. Semmi értelme sem lett volna fecskére várni. A fecskék mind elszálltak. Az út meg csak növekedett. Az apró kódarabok ropogtak a léptek alatt. Ropogásuk visszhangzott. Kornél mélyen és tehetetlenül lélegzett. Valami rejtett hörgés hallatszott ki a melléből, de csak távolról, mintha nem is a saját testét vonszolná. Az elégtétel megnyugtatta. Az egész ügy kitűnően végződött: Aron hallgathat, Kornél meg elhiheti magáról, hogy továbbra is ő az erősebb. Mindkettőjüknek igaza van. Mint ahogy általában úgy jó, ha mindenkinek igaza van. Mert lehet-e másként? Lehet-e úgy, hogy a veszteségeket nevének nevezük? Akkor egy völgy tárult fel előttük. Nagy, öblös katlan. Afféle pokol-cicomás zöld mélyedés. A fák egyenletesen bújtak meg egymás mellett. Vércse vadászott. Az ózek mind aludtak. Különben is, minden olyan álmosító volt, hogy nem is lehetett elvárni mást, még a vadaktól sem, mint hogy aludjanak, jó nagy horkantásokkal álmodják a tavaszt, a tavaszi zsenget, meg fiatal nyulak húsát, meg ilyen ízes falatokat... Nem is kellett mást várni ettől a délutántól. Úgy kezdődött minden, hogy csak kongott. Kongott nagy hordóteste. Mindenre képesek voltak, a vadak meg a harcosok. És mentek egymás mellett. El

sem válhatnának. Semmi, semmi sem füzte össze őket, semmivel sem tartoztak egymásnak, mindent kivertek egymásból, minden kiürült, de maradt még annyi, hogy az ürességben is csak egymás mellett érezzék jól magukat. Anna ha látná? Áron keserűn mosolyodott el, megdagadt fejét felemelte, de ez a mozdulat fájdalmasabb volt, mint hogy Annának szóljon. Különben is honnan tudja a nevét? Vagy érte verekedett? Hülyeség lenne ezt hinni. Soha semmi ilyesmit nem tudna elhinni magáról. Ha Kornél nem ráncigálja le az autóbusról, nem is verekszik, és mi köze van mindehhez Annának? Éppen annyira utálhatná, amennyire szereti. Ez biztos. Különben is mindig tele volt sallangokkal, és ezektől a francликтól most sem tud szabadulni. Csak húzza maga után, mint valami szentelt kaftánt, mint a porban fürdőtt vörös inget, csak vonszolja egykedvűen, és ennyi az egész. Arra gondolt hirtelen, hogy ezek után valóban semmi értelme a beszédnek. Kornél meg semmit sem gondolt. Ő ha gondol, mondja is mindjárt. Szokás dolga. Mint a kutya is úszni kezd mindjárt, ahogy a vízbe dobták. Így van. Nem tehet mást a kutya. Csak úszik. Mint Kornél. S van ennek valami természetes rendje. Valami keserve. Valami soronkívülisége. Igaz, ez már túlzás. Ezzel már nem lehet túljutni a gáton. Váratlanul nyílt meg előttük az út. Széles, kis dombokkal ékesített tisztásra értek. Amott már látszik az autóbuzsmegálló és mögötte a Kövér lokálja. Azt írta ki, hogy Kisvendéglő, de mindenki csak lokálnak hívja, és ha a mocskokra, meg a legyekre...

A Kövér megdöbbenve nézett végig rajtuk. A néhány asztal üres.

— Na — mondta a Kövér, és ezzel befejezte.

Azután, amikor már ezek leültek, még egyszer jó mélyen és jó közlőről az arcukba nézett:

— Menjetez ki.

De ezek nem mozdultak.

— Legalább mosakodjatok meg. Különben rendőrt hívok. Láttam én már ilyeneket.

Kornél állt fel elsőnek, és Áront nagyon zavarba hozta, hogy most egyedül marad a Kövérral.

— Most mondd el szépen, sorjában — kérlette békülékenyen a Kövér. — Nem mintha sok közöm volna hozzá. De kihordjátok ide mindig az összes mocskotokat. Hát tudhatnám legalább. — Ismét dühbe gurult. — Fene abba a francos pofátokba. Hát milyen dolog ez? Apáskodjak felettetek mindig? Elcseszitek az összes ügyeiteket, és akkor beállítatok ide fogatlanul, meg véres pofával, szutykosan. Vagy mindig a legyeket akarjátok hizlalni? A legyek szeretik a vért.

Áron már biztonságban volt. A Kövér egyetlen pillanatra sem hallgatott el, nem is várta be, hogy válaszolhasson neki, így semmit sem tudhatott meg arról, hogy miért hallgat oly feszesen Áron.

Akkor elment a Kövér.

Egy pohár konyakkal tért vissza, az asztalra tette, és most már egészen megbékült.

— Nagy vagy komám — mondta —, ha te verted be Kornél pofáját. Na, igyál.

De Áron nem nyúlt a pohárért.

— Na igyál, mert velem kell folytatnod.

Áron megitta.

A gyomrát marta az erős ital. Közben visszajött Kornél, és ő most kimehetett.

Lassan eresztette a fejét a mosdóba. A hideg víz éles tűszúrásokkal hatolt a nyílt sebekbe. De jólesett neki a közvetlen bizalom, amit a vízben érzett. Sokáig tartotta így a fejét. Közben a víz alatt kinyitotta a szemét is, fekete kis gyöngyszemeket látott a márványmosdó alján. Klikkerezni kezdett velük. De végtére is lélegezni kellett. Az orráról pirosas vér csepegett. Alátartotta a tenyerét. Aztán szappant keresett, jól lemosta a kezét. Mellét is befröcskölte vízzel. A por felázott. Apró kis fűszálakat szedett le a hátáról, meg a melléről. A hóna alól hangya bújt elő. Egész úton cipelte. Ezért volt olyan nehéz a járás. Biztosan. A hangya most végigfutott a karján. A gyöngéd nyomok vágyat ébresztettek. Elég szemérmetlenül. A nadrágja megfeszült. Újra a vízbe nyomta a fejét. Most kezdett csak felépülni. A vágy is elmúlt. Mind- eddig halott volt. Most visszatértek az életfunkciók, mint annyiszor máskor. Mint minden részegség után másodnapra. Ennyi volt az egész. Újra a hangya után kezdett kutatni. De vízbe fült a kis barna élőlény. Van egy barátja, aki a lányokra mindig azt mondja, hogy élőlény. Sohasem értette, hogy miért. De marhaság lett volna megkérdezni. Végtére mégis a tükörbe nézett. Megnyugtatta, hogy felismerte magát. A hosszabb részegségek után mindig megváltozott az arca. Most látta magát egyszerűen és szépen, nagyra duzzadt orral meg elferdült füllel, nagy kék folttal a bal szeme fölött. Elég mindennapi látvány. Így festük meg az ökölvívókat is. Felfigyelt a legyekre. De nem bántotta őket. Akkor odaállt a kagyló elé, lassan gombolni kezdte a nadrágját. Ilyenkor lehet a legokosabb dolgokról beszélni. Ezt már valakinek megpróbálta magmagyarázni, vagy csak megbotránkozgatni akarta? Szépen, logikus sorban fejtette ki. Minden a helyén volt. Minden végig- gondolt, meg rendszeres, csilingelő mondatok, jó hangzású szavak, egy kis tudálékosság, ami minden esetben jót tesz, egyetlen fölösleges szót sem mondott. Mégis tanácstalanul néztek rá. Afféle esszészzerű valami sült ki az egész ügyből. Nagyon jól hangzott. Megkönnyebbült. Előre- hajolva gombolta be a nadrágját. Okos kis tíz perc eddig. Még öt perc és akkor egészen felépül. Eszébe jutott, hogy ivott már egy konyakot. Jó lenne, ha egy szép uszályba bújtatott lány ezüsttálcán újabb pohárral hozna. Kellemesen felmelegített, mazsolaillatú konyakot. De elké- szült. És végre körülnézett a fürdőszobában. Meglátta a Kövér gatyáit, meg piszkos ingeit, meg papucsot is látott, hanyagul levetett és szét- dobált néhány pár zoknit, meg mocskos törülközőket, meg vécepapírt, meg hasonlókat. Undorodott. Ideje volt kimenni. Váratlan hányinger környékezte. Úgy lepte el a torkát a keserű epiúz, hogy futni kezdett kifelé. Éppen jókor ért. Az ajtó előtt még megállt. Sikerült mindent visszakényszeríteni a gyomrába, és ez megnyugtatta. Pillanatok alatt lelkesedni kezdett. Feléledt. Feltámadt.

A feltámadás váratlan érzése értelmessé tette az előbbi keresztre feszített állapotot.

A vezeklés utáni nyugalom.

Anna. Majdnem hangosan mondta ki a nevet. Majdnem megszólalt. És ez még inkább fellelkesítette. Tehát van még rá mód, hogy beszéljen. Bizonyosan van rá mód.

Érezte sebes arcán, hogy mosolyog, ahogy belép, de Kornél látványa újra visszavetette az előbbi keserűségbe. Elég volt csak meglátni Kornélt, nem is kellett rajta semmit sem látni, csak meglátni, és máris minden felborult, minden előzetesen kiépített szép rend és rendszer, minden apróra érlelt öröm meg miegymás.

Kornél és a Kövér egymással szemben ültek, és éppen koccintottak. Kifogástalanul fehér blúz volt a Kövéren. Csak a hóna alatt izzadt át.

Most le kell ülni ugyanahhoz az asztalhoz.

— Hát hülyék vagytok, teljesen meghülyítettetek — mondta éppen a Kövér.

— Nem biztos — mondta Kornél.

Aron állt az asztal előtt. Szédült. Legyek szálltak a szemébe.

— Ülj már le — mondta a Kövér.

Aron a sankhoz ment. Csillogó, alumíniummal bélelt hülye terem. Amolyan flancos rondaság. A hegyre gondolt, a fűre, a fákra, a madarakra. Amikor elvágódott, egyetlen bogarat sem látott. Egyetlen hangyát sem. De azért egy befészkelte magát. A katonás sorba állított üvegeket nézte. Meg a csillogó poharakat. Hideg ásványvizet töltött magának egy pohárba, de nem itta meg. Letette a pultra. A síkos felületen a pohár csúszott néhány centimétert.

Megpróbált visszavergődni a feltámadás érzésébe. De csak keresztet látott maga előtt. Egy egész sor keresztet. És mindegyiken valami csúnya, sovány test vergődött.

— Ülj már le — kiáltott a Kövér.

Rengeteg kis keresztre feszített soványkát látott maga előtt. Úgy sorakoztak fel, mint valami tehetetlen férgek. Élettelenül és mozduatlanul.

— Ülj, mert velem gyűlik meg a bajod.

Kornél közbeszólt.

— Lassabban, Kövér!

— Mit akarsz? Védeni?

— Semmit. Semmit sem akarok, csak lassabban a testtel, ezt mondtam.

— Hát elég volt belőled is.

— Ülj csak nyugodtan. Semmi sem történt.

— Nem, csak beállítottatok ide összetörve, meg véresen, meg minden...

— Nem történt semmi.

— Nem, á, egyáltalán...

— Hallgass!

— Csak hozzam nektek az italt. Csak töltsék. Csak hizlaljalak benne-tek.

— Szemrehányás?

— Az ám.

— Fizetünk.

— Na és?

— Azt mondtam, főúr, fizetünk.

— Úgy van, mindig kifizetitek.

— Most is.

— A két héttel ezelőttil is?

— Tartozunk?

A Kövér felugrott. Nem az bántotta, amit mondtak neki, csak a hangnem, csak az, ahogy leszerelték, ahogy hűvösre tették. Volt benne valami jóhiszeműség és nyugalom, mint minden kövér emberben. Áron gyöngéden gondolt rá. Egyszer egy lányt hoztak ki neki, de a Kövér megfutamodott. Röhögtek rajta egy sort. De mert órákig nem jött vissza, meggondolták magukat, és elkergették a lányt. Valamiben igaza lehet a Kövérnek. Abban is, hogy ide bújtatta ezt a lokált. És itt sokszor napokig egyedül van. Csak vadászatokkor meg ünnepnapokon van vendége. Néha meg a gyakorlatozó katonák látogatják meg. Ennyi az egész. S szemmel láthatólag jól érzi magát. Kis kertet teremtett a lokál környékén, friss paradicsom, erős meg édes paprika, kövér karalábé, gazdag káposzta, a Kövérnél minden friss!

Aron az asztalhoz ült. A második pohár konyakot itta. Most lassabban. Izlett neki.

— Nem kell beszélned — mondta cinkosan Kornél —, látod, hogy nem kell.

Mintha bocsánatot szeretett volna kérni.

— Egyáltalán nem kell beszélni, ha nem akarsz. Senki sem kényszeríthet rá. Én is csak kikészültem melletted. Meg a piros inged is kihozott a sodromból.

Aron nem hallgatta. Bár jólesett neki, hogy most direktbe hozzá beszél, hogy neki mondja, de utálta nagyon, hogy ennyire szemérmetlen és ennyire nem tud bánni magával. Mintha csak valami szégyenletes történetnek lenne a szemtanúja. Mintha olyasmit kellene végignézni, amit szívből utál, ami csak arra való, hogy kikészítse az embert.

— Igazad van. Vannak olyan órák, amikor nem lehet beszélni. Az ember...

Aron felugrott. Ez már sok. Még egy tekintélyes, terebélyes bölcsesség. Afféle szakácsnó-vastagságú, lagymatag, puha örültség. Csak ennyit ért el ezzel is. Azzal, hogy nem akart beállni a sorba.

Ennyi az egész.

Kiment a ház elé, és leült egy kőre. Összezúzott, megtépázott csontjai csörögtek a kövön.

— Mondtam neked, hogy meghülyült — mondta kedveskedve Kornél-nak a Kövér, és újabb poharat tett elé.

— Megmondtam én már az imént — folytatta —, csakhogy veled sem lehet szót érteni.

Kornél bizonytalan volt.

Magába öntötte a maga poharát és az Áronét is. Fáradt testét enyhén zsibbasztotta az ital. Aztán legszívesebben nekiugrott volna a Kövérnek. Egyszerűen megfeszült benne valami. Sohasem törődött az-zal, hogy megfogalmazza magának ezeket a feszültségeket. Csak arra törekedett, hogy végezzen velük. És most elég volna nekimenni a Kövérnek. Nem okozhatna neki fájdalmat, annyira párnázott a teste, de valamit azért csak elérne. Ha mást nem, hát annyit. Mennyit? Itt megint megállt. Megint nem tudott elmozdulni. A zárka fala nedves és hideg. Ki sem lehet onnan mozdulni. Hosszú nagy rácsok csüngnek az ablakon meg az ajtón. A fogság szimbólumai. Sohasem tudta az iskolában megfogalmazni, hogy mi az a szimbólum. Akkor is csak mutatni akarta. Pedig örökösen rengeteget beszélt. Soha nem állt be a szája. Csak mondta rendre, automatikusan. Pedig kettőn áll a vásár. És arra

nem gondolt, hogy meghallgatják, vagy sem. Arra nem gondolt.

— Pokolra való népség — sziszegte a Kövér, és maga is ivott.

— Régóta mondom, olyan régen mondom, hogy tisztába kellene már benneteket tenni — mondta a második pohár után. — Megmondtam szépen.

— Hallgass — intette le erélyesen Kornél.

— Mi? Hogy hallgassak? Hogy én nem vagyok itthon?

— Azt nem mondtam.

— Elég volt, hogy mutattad.

Kornél újabb pohárral kért. A zsibbadás most már ellepte az egész testét. Ez az a pillanat, amikor, jól megfigyelte magát, csőstül jön belőle a szó. Ilyenkor nem lehet betapasztani a száját. Akármint is próbálgatná.

— Válaszتانotok kell — mondta a Kövér. — Hallgassatok meg engem. Jót akarok nektek.

Teljesen izetlenné vált ezután minden. Kifakult és kiürült.

Kornél felállt. Rádúlt a sankra. Teljesen tehetetlen volt. Szeméből két könnyecsepp buggyant ki. A zsibbadtság most ernyedtséget szült, nem bátorságot.

Nem is rejtegette a könnyecseppeket.

A Kövér megilletődve nézett végig rajta.

— Ki kell majd mosnod az inged. Meg a nadrágod is — mondta. — Talán másik cipőt is kell vened.

Kornél pénzt hagyott a sankon. Sokkal többet, mint ahogy megszokták, és lassan a kijárat felé támolgott. Úgy ment ki, hogy hátra sem szólt a Kövérnek. Az meg csak nézett utána tanácstalanul.

Kint már esteledett. Fél órával ezelőtt ment vissza a városba az utolsó autóbusz.

Kornél megállt Áron mellett. Hosszasan nézett el a sötétbe borult erdő felé. Lassan csillagok ülnek az ágakra. A hold is felkapaszkodik talán. És csönd lesz. Csak tücskök szólnak bele a hosszan tartó, fojtott, majdnem zajtalan éjjeli sikoltásba. Néha talán kuvik sikolt. És az nyúlik meg egy egész éjszakára. Vagy valami más. Kegyetlenül nyugalmas éjszaka. Mint valami fekete márvány.

Kővé mered minden. Annyira mozdulatlan.

Kornél megérintette Áron vállát.

Elindultak egymás mellett lassan és szótlanul a hosszú kőúton. Csörömpölve.